

2 Staran kaukolämmön hankinta

HEL 2024-009422 T 02 08 02 01

Päätösehdotus

Rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta päättää oikeuttaa Staran hankkimaan tarvitsemansa kaukolämmön Helsingin kaupungin alueella toistaiseksi Helen Oy:ltä.

Hankittavan kaukolämmön arvonlisäverottoman arvon arvioidaan seuraavan 48 käyttökuukauden aikana olevan noin 4.000.000 euroa. Arvo perustuu ennakoitujen käyttömäärien ja päätöksentekohetkellä voimassa olevien hintojen perusteella tehtyyn arvioon.

Päätökseen perustuvat hankintasopimukset syntyvät käyttöpaikkakohtaisilla kirjallisilla sopimuksilla.

Esittelijän perustelut

Taustaa

Staralla on Helsingin kaupungin alueella noin kymmenen kaukolämmön käyttöpaikkaa, joissa lämmitys ei sisälly tilan vuokraan. Helsingin kaupungin alueella on ainoastaan Helen Oy:n kaukolämpöverkko. Kaukolämpöliityntä on kiinteistökohtainen. Kuitenkin Staran käytössä olevien kaukolämpölämmitteisten kiinteistöjen sijaitessa saman kaukolämpöyhtiön verkon piirissä, voidaan kaukolämmön hankinnan katsoa muodostavan saman hankintayksikön kaukolämmön piirissä olevien eri toimipaikkojen osalta ns. luonnollisen hankintakokonaisuuden.

Hankintalain soveltuminen ja perusteet suorahankinnalle

Julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista annetun lain (1397/2016) (jäljempänä hankintalaki) 6 §:n mukaan hankintalakia sovelletaan kyseisen lain 5 §:ssä tarkoitettujen hankintayksiköiden suoritamiin hankintoihin. Stara on hankintalain 5 §:ssä tarkoitettu hankintayksikkö. Hankintalaissa tarkoitettujen hankintayksikön tulee lähtökohtaisesti kilpailuttaa hankintalain kynnysarvot ylittävät hankintansa, ellei ole olemassa erityistä perustetta jättää hankinta kilpailuttamatta. Kaukolämmön hankinnan on hankintalain esitöissä HE 109/2016 todettu kooluvan hankintalain soveltamisalaan.

Kaukolämpötoiminta ei ole luvanvaraista, eikä näin ollen ole erityis- tai yksinoikeuden piirissä. Vaikka kaukolämpötoiminta on sinänsä kilpailulle avointa, on kilpailevien kaukolämpöverkkojen perustaminen samalle

alueelle pääsääntöisesti kannattamatonta kaukolämpöverkon ja voimaloiden rakentamisen vaatimien merkittävien investointien johdosta, luoden luonnollisen monopolin paikalliselle kaukolämpöverkon omistajalle. Myös Kilpailu- ja kuluttajavirasto on päätöksessään 615/61/96, 30,9,1998 katsonut, että kaukolämmön jakeluverkoston toimintaolosuhteet täyttävät luonnollisen monopolin tunnusmerkit. Koska kaukolämmön jakeluverkostotoimintaan ei myöskään sisälly samanlaisia verkkopalvelujen tarjonnan yleisiä periaatteita ja velvoitteita, kuin millaisia sähköverkkotoiminnasta on sähkömarkkina-laissa (588/2013) säädetty, ei kaukolämpöverkon omistajalla ole velvoitetta antaa verkkoaan käyttöön toisen toimittajan kaukolämpöenergian siirtoa varten. Näin ollen paikallisen kaukolämpöverkon omistaja on kilpailevan kaukolämpöverkon puuttuessa teknisestä syystä ainoa toimittaja, joka voi toteuttaa kaukolämmön toimittamista koskevan hankinnan.

Hankintalain 40 § 2 momentin 2 kohdan mukaisesti hankintayksikkö voi toteuttaa hankinnan suoraanhankintana, jos teknisestä tai yksinoikeuden suojaamiseen liittyvästä syystä vain tietty toimittaja voi toteuttaa hankinnan; lisäedellytyksenä on, että järkeviä vaihtoehtoisia tai korvaavia ratkaisuja ei ole eikä kilpailun puuttuminen johdu hankinnan ehtojen keinotekoisesta kaventamisesta.

Staran kaukolämmön käyttöpaikat sijaitsevat Helsingin kaupungin alueella, jolla kaukolämpöverkon omistaa Helen Oy. Edellä mainituin perusteiden hankinta voidaan toteuttaa hankintalain 40 §:n mukaisena suoraanhankintana.

Tilaajavastuulain soveltuminen

Helsingin kaupungin harmaan talouden torjuntaohjeen mukaan kaupungin hankintayksiköt tarkastavat tilaajan selvitysvelvollisuudesta ja vastuusta ulkopuolista työvoimaa käytettäessä annetun lain (jäljempänä tilaajavastuulaki) (1233/2006) 5 §:ssä tarkoitettut selvitykset, kun hankinnan arvo ylittää 60.000 euroa silloinkin, kun hankinta ei kuulu tilaajavastuulain soveltamisalaan. Selvityksiä ei kutienkaan tarvitse tarkastaa, jos tilaajalla on perusteltu syy luottaa sopimuspuolen täyttävän lakisääteiset velvoitteensa sillä perusteella, että sopimuspuoli on kunnan tai kuntayhtymän kokonaan omistama yksityisoikeudellinen yhteisö tai yhtiö taikka vastaava ulkomainen yhteisö tai yritys. Hankintayksikkö on tarkastanut Helen Oy:n laissa mainitut selvitykset ja todennut niiden olevan kunnossa siitä huolimatta, ettei selvitysten tarkastaminen olisi hankintayksikön käsityksen mukaan välttämätöntä sopimuskumppanin tai hankinnan kohteen luonteesta johtuen.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

15.07.2024

Asia/2

Lisätiedot

Tanja Dickman, hankintalakimies, puhelin: 09 310 38821
tanja.dickman(a)hel.fi
Oiva Pälsi, lakimies, puhelin: 09 310 60068
oiva.palsi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku hankintapäätökseen, rakentamispalveluliikelaitoksen johtokunta

Otteet

Ote
Asianosaiset

Otteen liitteet
Esitysteksti